

ERDELYI MAGYAROK

Feladta szerkesztő
Zágoni Dezső

független politika napilap, megjelenik minden nap
Szerkesztő órák reggel 8-3 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Oradea, (Nagyvárad) Pista Mihai Vitezségi 4. Telefon: 330

Ara 1 lej

III. évf. 15. sz.

Szerda

1934 Január 17.

13

„O, te boldog Ausztria!”

Ismét „bomba-vasárnapja” volt Ausztriának

A Semmeringen felrobbantottak egy szállodát. -- Egy siversenyt betitottak náci propaganda miatt. -- Tömeges nemzeti-szocialista letartóztatások

Mussolini még e héten közbelép

Megindult tehát Ausztriában az a lavina, amelyet ideig-óráig ugyan még feltartóztattak, de egészen bizonyos, hogy előbb-utóbb betemeti az osztrák állam önállóságát. Az a puccs, amelyet most Fey alkancellárnak sikerült leleplezni, csak a kezdet. A vég bizonyos: Ausztriában is a nemzeti szocialisták kerülnek hatalomra. Ausztria teljesen magára maradt és hiába kap biztatást ahhoz a hatalmas harchoz, amelyet Hitlerrel szemben vezet. — egészen természetesen, hogy az Anschluss meglesz. Mikor? Nem tudni, de semmi hatalom és erő nem állhat útjába ennek a lecsatlakozásnak.

Január 15-én lelt volna meg a puccs

Bécs január 15.
Ausztriában — mint jeleztük — a nemzeti szocialisták ismét erőseket agitációba fogtak, ami a kormányt arra késztette, hogy hatékonyabban rendszabályokat léptessen velük szemben érvényre. Frauenfeld nemzeti szocialista vezért, akit nemrég bocsátottak szabadon, ismét letartóztatták. Ugyancsak letartóztatták Schattenfröh volt képviselőt is, akiről kitudódott, hogy a nemzeti szocialisták számára egy memorandumot szerkesztett.

Kiderült az is, hogy január 15-ére nagy nemzeti szocialista felkelést terveztek Ausztriában, melyet Fey biztonsági miniszternek az utolsó órákban sikerült leleplezni. Ennek az összeesküvésnek tagjai voltak többek között Flohr Heimwehr vezető, valamint Ilz Walter miniszteri tanácsos, akinek az osztrák honvédelmi miniszteriumban volt fontos beosztása. Ez az utóbbi az eddigi bizonyítékok szerint különböző titkos iratokat ismertetett meg az összeesküvőkkel.

Az összeesküvők leleplezése egész Ausztriában nagy izgalmat keltett.

Az összeesküvést Frauenfeld lakásán szőtték, ahol éppen nagy tanácskozással voltak elmerülve, amikor a rendőrség oda bevonult. A tanácskozás minden részletét meg nem állapították meg, azonban annyi már is kitudódott, hogy elsősorban arról volt szó, hogyan lehetne az alsóausztriai Heimwehrt a nemzeti szocialista mozgalom szolgálatába állítani.

Egész komoly formában latolták meg annak a lehetőségét, hogy Alsó Ausztriában kiküldjék a nemzeti szocialista uralmat.

A kétszínű Albertini gróf

Nagy feltűnést keltett, hogy Albertini gróf aki a Heimwehr alsóausztriai vezetője

volt állásáról lemondott. Ennek oka az, hogy szoros összeköttetésben állott a nemzeti szocialistákkal és Starhemberg herceg, a Heimwehr vezére emiatt felelősségre vonta. Albertit a rendőrség leplezte le, mert a detektívek tegnap két nemzeti szocialista vezető lakásán találák, amikor ott megjelesek.

Innsbruckban befiltottak egy siversenyt

Bécs, január 15.
Innsbrucki jelentés szerint vasárnap nap egy siversenyt félbeszakítottak a tartományigazgatóság rendeltére, mert a versenyen jelenlevő nemzeti szocialisták a „Heim Hitler és „Deutschland” kiáltásokkal zavarták a versenyt. Több náci letartóztattak és a völkersdorfi gyűjtőtáborba szállították.

Ugyancsak a völkersdorfi gyűjtőtáborba szállították azokat a nemzeti szocialistákat, akik papír-petárdákat dobáltak a Heimwehristák gyülekező helyére.

Ugyancsak a völkersdorfi gyűjtőtáborba szállították azokat a nemzeti szocialistákat, akik papír-petárdákat dobáltak a Heimwehristák gyülekező helyére.

Suvich olasz külügyi államtitkár Bécsben

Bécs, január 16.
Suvich olasz külügyi államtitkár a hét folyamán Bécsbe érkezik és Dollfuss alkancellárnak átnyújtja Mussolini javaslatait Ausztria függetlenségének megőrzésére. F. javaslatok között első helyen Ausztria és

Magyarország szorosabb kapcsolatai szerepelnek. Olaszország ezzel szemben Triestben szabad kikötőt biztosít Ausztriának ezáltal elhelyezési lehetőségeket teremt Ausztria ipari és Magyarország mezőgazdasági termékeinek.

Felrobbantottak a Semmeringen egy szállodát

Bécs, január 15.
A semmeringi Dacheim szállodát az éjszaka folyamán ismeretlen tettesek eddig még ismeretlen módon felrobbantották. A hotel összes ablakai betörték és a falak is megrepedeztek sok helyen összeomlottak.

Ebben a pillanatban még nem lehet ellenőrizni hogy hatalmas áldozata van-e a merényletnek. Az osztrák hatóságok ellenőrzik a külföldi híradásokat és a semmeringi eseményről eddig semmiféle értesítést nem engedett át a cenzura.

A Semmeringen üdülő vendégek csaknem kivétel nélkül pánikszertlen elmenekültek, a világhíres fürdőtelep a szezon teljében kitűnt. Nyilvánvaló hogy a semmeringi bombamerénylet horogkeresztűek bosszúja abból az alkalomból hogy Fey alkancellár, közbiztonsági miniszter letartóztatták Albe-tigrófot és társait, a Heimwehr szervezetek alvezetőit akik titkos összeköttetést tartottak fenn a nemzeti szocialistákkal és azokkal egyetértve puccsra készültek a Dollfuss-kormány ellen hogy a hatalmat kezükbe kerítsék.

Rablógyilkosság áldozata lett Blaj közelében egy gyógyszerész

Három héttel ezelőtt tűnt el, de holttestét csak
most találták meg az erdőben

Blaj, jan. 15.

Három héttel ezelőtt a Blaj melletti Sancel községből eltűnt Pousanu Trajan gyógyszerész. Minthogy eltűnésekor a gyógyszerésznél 50 ezer lei készpénz volt, úgy a csendőrök, mint a tarnavai ügyészség azon a véleményen voltak, hogy a

gyógyszerész bűntény áldozatává esett. A tegnapi délután aztán valóban megtalálták a Sancel és Caraciunel községek közötti erdőben a gyógyszerész holttestét. A gyilkosok borzalmas kegyetlenséggel ölték meg áldozatukat és azután teljesen levetkeztek a holttestet.

Korpás a feje? Kopaszodik? Hull a haja?

Használjon FLOREAL hajszeszt 1 üv. ára 60 lei.

Romániai vezérképvislet: Drogueria „Centrala” Oradea Telefon 6-56

Zabspekuláció Arad-megyében

Összevásárolták a zabot és egyelőre nem dobják piacra.
220 lejre szokott az ára, de már ennyiért sem lehet kapni

Aradról jelentik: Az utóbbi időkben igen érdekes tünet mutatkozik a terménypiacon: eltűnt a piacról a zab, amelynek ára egyébként is — éppen a spekuláció következtében — jelentős emelkedésen ment keresztül. Az történt ugyanis, hogy a zabot összevásárolták még akkor, amikor 130 leiért a gazdáktól fel lehetett vásárolni a készleteket. A gazdák ugyanis teljes zab készletüket eladták s jóformán csak saját szükségletük fedezésére elegendő mennyiséget tartottak meg. Amikor már gazdakéz-

ben nem voltak készletek a piacról eltűnt a zab. A kereskedők raktáraikban felhalmozott készleteikből nem adnak el komoly tételeket és így a zab ára egyre emelkedő tendenciát mutat. A 130 leiért összevásárolt árú piaci értéke ma már 220 lei.

A terménypiac általában szilárd, a felhozatal lanyha. Tengeri már csak új árú kerül a piacra. Az árak itt is tartottak 140 leiért csak őrlésre a kalmatlan, gyenge minőségű tengerit lehet kapni. A jó árú már a 160 leit is eléri.

Tannenberg a világ legnagyobb temetője

Berlin, január 15.

Erdekes új alakulat szervezkedik Németországban. A világháború egyik legnagyobb tömegütközetének a két részletben lezajlott és napokig tartó tannenbergi ütközetnek a résztvevői az egykori tannenbergi ezredek tisztái és legénysége közös szervezetbe tömörülnek. Ennek élén Hindenburg a tannenbergi híres ütközet irányítója és vezénylője áll. A Tannenberg körül a mazuri tavaknál

lezajlott ütközet emléke ma már a történelemé. Százvezrek pusztultak el a rettenetes viadalban, mely az orosz hadsereg megszállhatatlan tömegei és a hatalmas technikai felkészültséggel felvonuló német haderők között dőlt el. A világ legnagyobb temetője Tannenberg, amelynek égése alatt most az új német bajtársi alakulatot megszervezik.

Csehszlovákia sem engedi be a szökevény osztrák nemzeti szocialistákat

Sopron, január 16.

Jelentették tegnap, hogy Materna építész, az osztrák nemzeti szocialisták egyik vezetője, aki a múlt héten Sopronba érkezett Oroszvár mellett átlépte a magyar határt, hogy Csehszlovákián keresztül Németországba utazzék.

Csehszlovákiában azonban kellemetlen meglepetés érte, mert a határőrök sem Maternát sem pedig tizenegy társát nem engedték tovább.

Erdélyi Magyarország

Január 17.

Három nemzeti szocialista erre kijelentette, hogy visszatér Ausztriába és attól sem riad vissza, hogy ott büntetés várakozik rajta. Materna tizenegy megmaradt társával visszatért Sopronba.

Az osztrák munkaszolgálati táborok nemzeti szocialista érzelmű tagjai továbbra is tömegesen szökösnek meg Ausztriából. Magyarország után most Olaszországot szemelték ki a horogkeresztesek tartózkodási helyekül és már nagyobb horogkeresztes csoportok lépték át az olasz határt. Az Osiachi tó partján álló Steindorf munkaszolgálati táborból 21 osztrák horogkeresztes

szökött meg, akiknek sikerült kerülő úton átszökniük az olasz határon. Az osztrák nemzeti szocialisták már meg is érkeztek Tarvis olasz határvároskába és nyomban jelentkeztek az ottani rendőrségen. Hír szerint az olasz hatóságok Svájcra keresztül tovább küldik őket Németországba.

Harminc napi vizsgálati fogságot rendelt el a tábla a Vassárdát éltető episcopiai (biharpüspöki) gazdák ellen

Oradea, január 15.

Még e hó negyedikén történt, hogy az Episcopia bihori (biharpüspöki) csendőrség őrizetbe vette Hodos Sándor, Nyulas Sándor, Nyulas Ferenc Rosu György Cseresi József, Kis József nevű gazdákat. Az őrizetbe vett gazdák ellen az volt a vád, hogy 1933 december 31-én a falu uccáján végig menve a vassárdát éltették és a liberális partot szidalmazták.

Tekintettel arra, hogy az esemény közvetlenül Duca miniszterelnök meggyilkolása után történt, hivatalból eljárás indult a hat ember ellen, akiket a csendőrség őrizetbe vett. Ügyészségi eljárás után a törvényszék elé került az ügy, ahol elrendelték a letartóztatottak

szabadlábrahelyezését.

A végzést az ügyészség megelébbhezte az oradeai tábla vádtanácsához, ahol tegnap tárgyalták le az érdekes ügyet. A tablai vádtanács helyt adott az ügyészség fellebbezésének és a gazdák ellen

elrendelte a harminc napi vizsgálati fogságot.

Oradeán tárgyalják le a valea lui mihai felségsértési pert

Oradea, január 15.

A múlt év novemberében történt Valea lui Mihai-n (Ermihályfalván) hogy a 13-ról 14-re virradó éjszaka Kovács Sándor fiatalember behatolt az ottani zsidó elemi iskola helyiségébe és letépte a király arcképét. Az arcképpel együtt a kép felett levő nemzeti színű zászlót is leszaggatta, majd kiment az uccára, ahol az uralkodó arcképét a házak falához dobta a zászlót pedig a kezében lengette.

Az ügy nyilvánosságra került, Kovácsot őrizetbe vették és megindult ellene az eljárás. A salauai ügyészség lopás és felségsértés címen emelt vádat Kovács ellen de egyben kérték, hogy nemzetgyalázást címén is induljon eljárás és a bűnpert a törvény értelmében a tablai székhelyen levő törvényszéken tárgyalják le. A tábla vádtanácsa tegnap foglalkozott az ügygel, átminősítették nemzetgyalázásra a bűntettet és elrendelték az ügy Oradeán való letárgyalását.

Bünt követ el minden olyan egyén,

akinek bármilyen csontfájdalma van: ha nem rendeli meg a páratlanul biztos gyógyhatású Moor fürdőszaport, mely házilag is kényelmesen és könnyen elkészíthető. Gyógyít: rheumát, köszvényt, izomszövet, far-szabát, csonttörést, vesebajt, gyomor és nőbetegségeket. A gyógyiszap postán is megrendelhető. A négy fürdésre elegendő hat liter doboz ára nyomtatott használati utasítással 40 lej. — Megrendelhető: Ecsegy Károly fürdő tulajdonosnál a pénz előzetes beiktatása mellett vagy utánvétellel Cime Salard (Juc Bihor).

Elkészült az állam fokozottabb védelméről szóló törvényjavaslat

Külön államvédelmi minisztérium létesül. — A Népszövetség nem foglalkozott Románia pénzügyi helyzetével

A Kamara és Szenátus új elnökei

Katonai kiképzésben részesülnek az iskolák növendékei

Bucuresti január 15.

A kormány tagjai tegnap este minisztertanácsot tartottak, amelyen Titulescu külügyminiszter is részt vett. Tatarascu miniszterelnök üdvözlötte a külügyminisztert a kormányba való belépése alkalmából és annak a reményének adott kifejezést, hogy Titulescu folytatni fogja az ország érdekében oly eredményes tevékenységét. Titulescu meleg hangon mondott köszönetet a miniszterelnök üdvözlő szavaiért.

A minisztertanács ezután a rendszergazdák biztosításának kérdésével foglalkozott és újabb intézkedések foganatosítását alapították meg a különböző szubverzív és szélsőséges mozgalmak megfékezésére. Ezeket az intézkedéseket elsősorban az iskolák és az egyházak segítségével fogják végrehajtani. Elhatározták ezenkívül, hogy a jövőben egyetlen diák sem lehet tagja politikai szervezetnek és a diákság csak olyan manifestációban vehet részt, amit az iskolai illetve egyetemi hatóságok engedélyeznek.

A hadügyminisztérium és a közoktatásiügyi minisztérium felhatalmazást kapott törvényjavaslat elkészítésére, amely bevezeli az iskolákban a prerégimentális katonai szolgálat előtti kiképzést. A kormány így akarja kivonni az ifjúságot a szélsőséges mozgalmak befolyása alól. Ezenkívül a kormány kérni fogja az egyházak támogatását az erkölcsei újjászülés munkájához. Ezután Antonescu Victor igazságügyminiszter előterjesztette a fokozottabb államvédelmi törvényről szóló javaslatot, majd az ülés fél 10 órakor véget ért.

Az új rendtörvény átszervezi a közbiztonsági szolgálatot

Victor Antonescu igazságügyminiszter tegnap a minisztertanács elé terjesztette az állam fokozottabb védelméről szóló törvényjavaslatot, amit a szélsőséges mozgalmak megakadályozására a Csehszlovákiában bevált államvédelmi törvény mintájára készített el. A törvényjavaslat felöleli az állambiztonsági hivatal reorganizációját, meggyorsítja az államvédelmi perek vitelét és az államvédelmi hivatalokba jól felkészült tisztviselőket ültet. Egyszersmind felveti azt az ötletet is, hogy külön államvédelmi minisztérium létesüljön amelynek hatáskörébe a rendőrség, csendőrség és az állambiztonsági hivatal tartoznának. Az igazságügyminiszter törvényjavaslatával kapcsolatban már megbeszélést folytatott. Vladescu semmitőlseki bíróval Ganceval a legfelsőbb törvényelőkészítő bizottság elnökével s Prokop Dimitriu főügyessel.

Az ifjúság prerégimentális kiképzése

A Lupta mai száma megnyugtató cikket közöl az ifjúság prerégimentális kiképzésével kapcsolatosan elterjedt hírekről. Ugyanis nincsen szó az iskolák militarizálásáról, csak a hadsereg reorganizálására vonatkozó törvény egyik szakaszát hajtják végre. A 19 és 21 év közötti ifjak valási és faji különbözetre való tekintet nélkül katonai szolgálaton kívül sportszerű kiképzésben fognak részesülni, amit az országos testnevelési intézet (ONEF) fog irányítani. A testnevelési intézet sportszerű irányítása rendre és fegyelemre ösztönözi a nevelni az ifjúsá-

got hogy az eltávolodjék mindennemű szélsőséges iránytól.

Bucuresti január 14.

Genfi jelentés szerint téves az a hír amely a Népszövetség pénzügyi bizottsága s Románia együttműködésére vonatkozólag lát tak napvilágot. Koholmány az az értesülés is, amely a népszövetségi szakértők romániai útjáról szól. A Népszövetség titkársága közli hogy a szakértők kiküldését el kellett halasztani, mert a pénzügyi vizsgálatnak még nem érkezett el az ideje. Románia tu-

lajdonképpen a Népszövetséggel megállapodást kötött oly irányban, hogy előbb megfelelő javaslatot készít el a szakértők kiküldésének tekintetében. Ez a javaslat azonban még nem érkezett meg Genfbe, így a Népszövetség jelenlegi ülészakán Románia pénzügyi helyzete nem is kerülhet szóba.

A törvényhozó testületek új elnökei
Liberális politikai körökből származó hírek szerint most már befejezett tény az, hogy a Kamara elnöke Saveanu a Szenátus elnöke pedig Sassu volt miniszterek lesznek.

Farkascsordák garázdálkodnak a Regátban

A fagynak több emberáldozata van

Bucuresti január 15.

A Regátban uralkodó heves fagyoknak újabb áldozatai vannak. Elena Irofte lungeni községben asszony, amint a városból hazafelé tartott, megfagyott. Utközben heves hófúvás érte utol amely lehetetlenné tette, hogy tovább gyalogoljon. Összeesett az uton és a járókelők csak másnak találták meg

teljesen megfagyva. Számos farkascsorda látogatott be a környéken levő falvakba. Frumosei községben a farkasok megtámadták Mihail Olariu gazda házát ahonnan csak nehézséggel tudták őket elkergetni. Sinesti községben a farkasok több lovat és szarvas marhát téptek össze.

A cluji hadbíróság átminősítette a vádat a vasgárdisták ügyében

Hatóság elleni erőszak címén új eljárás indul

Cluj január 15.

A hadbíróság szombaton délelőtt fél 10 órakor folytatta a vasgárdista-per tárgyalását Ismét zsúfolásig telt terem előtt nyitotta meg az elnök a tárgyalást. Azt tekintve hogy a bizonyítási eljárás befejeződött Negulescu hadbíróügyész vádbeszédének kellett volna következnie az ügyész azonban vádbeszéd helyett azt az előterjesztést tette hogy a hadbíróság fogadja el a vád átminősítését. Az eddigi vád a Marzescu-törvény a csendtörvény és az ostromállapotról szóló törvény alapján kérte a vasgárdisták megbüntetését. Az ügyész újabb vádindítványában a Btk. 182. szakaszának alkalmazását s újabb vizsgálat elrendelését kérte.

A védelem tekintve hogy a Btk. 182. szakaszának alkalmazása sokkal enyhébb következményekkel jár mintha az előbbi szakaszok alapján ítélnének, a maga részéről hozzájárult az átminősítéshez.

A hadbíróság határozathozatalra vonult vissza és közel másfélórás tanácskozás után hirdette ki döntését, amelyben helyet adva az ügyész indítványának megszüntette az eredeti vádpontok alapján indult eljárást és új vizsgálatot rendelt el a Btk. 182. szakaszában szabályozott büntéseleményre vonatkozólag.

A Btk. 182. paragrafusa a hatóság el-

leni erőszakra intezkedik amelynek a büntetés 15 naptól 6 hónapig terjedhető fogház. Ez a minősítés tehát lényegesen enyhébb, mint az eredeti. Ugyanis, na a vádottakat a Marzescu vagy a csendtörvény alapján mondják ki bűnösnek, még ha az enyhítő körülményeket figyelembe is vesszük, a minimális büntetés 2 év lett volna. Az átminősítés oka valószínűleg ott keresendő hogy nem sikerült bizonyítékokat szerezni abban az irányban hogy a vádlottak az állam rendje ellen irányuló céllal tervekkel foglalkoztak volna.

A helyzet az első vasgárdista perben tehát az hogy egyelőre a katonai vizsgálóbíróság újabb vizsgálatot tart a hatóság elleni erőszak vádpontja alapján.

A döntés kihirdetése után a védőügyvédek kérvényt szerkesztettek, amelyet Bozacezredes hadbíró főügyész útján Prodan hadtestparancsnokhoz terjesztenek, melyben a négy vádlott azonnali szabadlábra helyezését kérik. A szabadlábrahelyezési kérelem ügyében valószínűleg a jövő hét elején fognak dönteni a katonai hatóságok.

KI A GYILKOS?

— Ennyi az egész? — kérdezte a detektiv csalódottan. És hirtelen kilőtte utolsó vaktöltését: — Ugy tudom, hogy a mai vendégek közt itt volt Mr Green is? Mióta ismeri miss Gloria ezt a gentlemant?

— Mr Green? — csodálkozott Jeanne.

— Most halom a nevét először!

— Nem téved? — unszolta a detektiv.

— Akkor talán a lunch után volt itt?

— Nem, nem!... Madamenak nem volt ilyen nevű barátja.

— Lehet, hogy nem volt barátja — szólt Kennedy élénken: — inkább talán félt tőle az urnője...

De minden esetre ismerte. Gondolkodtak csak: nem emlékszik, hogy hallotta a nevét valaha?

A detektiv merően vizsgálta a leány arát és szemeit. Nyílt és őszinte volt a leány tekintete és Kennedy csalódottan látta, hogy Jeanne igazat mondott. Kijátszotta hát legértékesebb ütkétyét — mincen eredmény nélkül... Ugy látszott, hogy a titokzatos eset kibogozása sokkal nehezebb lesz, — mint kezdetben hitte.

Gloria Castello valószínűleg öntudatlan állapotban volt már, mikor a titkár fölgya utolsó szavait. Ebben az esetben — így okoskodott a detektiv — a „Green” és a „Castello” szakanak talán nincs is közük a gyilkossághoz. Ki kell tehát kapcsolni a rejtélyes — Green és ekkor nem marad más hátra, — mint...

Kennedy megrezzent. Legutoljára Miss Van Doorn — az amerikai vasutkirály cúnnya — volt együtt Glóriával, akit az ő távozása után talált verberagya a szobaleány. Hosszú tapasztalatok meggyanították a detektivet arra, hogy minden gyilkosságnak az alapoka a rablás, vagy valami emberi szenvedély. A pénzvágy kizárt dolog az amerikai milliomos leányánál; nem lehetetlen ellenben hogy szerelmi féltékenységből, hirtelen föllobbanó indulatban szúrta le veit vetélytársnőjét...

Ennek a főtvesnek lélektani alapja volt a francia szobalány vallomása.

IV. FEJEZET

Mialatt a Scotland Yard fényképeszei különböző felvételeket készítettek a szobáról, ahol a gyilkosság történt és ujjnyomatokat kerestek a gyilkos kés markolatán Kennedy főfelügyelő, akihez Thrail törzsmester is csatlakozott, kihallgatta Mary O'Leary szobalányt, aki fölfedezte a gyilkosságot.

— Üljön le, O'Leary — biztatta a detektiv kedvesen a leányt, akinek révedező szemeiben még mindig ott bujkált a rettegés. — Üljön le és mondja el szépen, hogyan jött rá a gyilkosságra? Legelőször is: miért ment be a művész nő szobájába? Miss Castello csöngetett talán?

— Nem, sir — felelte Mary — hanem tudtam, hogy az egyik függöny zsinórja leszakadt és azt akartam fölvarrni, sir.

— Nyitva volt az ajtó, vagy kopogtatnia kellett?

— Nyitva volt, sir.

— Szóval, kopogtatás nélkül nyitott be — bölintott a detektiv. — Na és nem találkozt senkivel, aki, aki mondjuk: elkövet-hette a gyilkosságot?

A leány megborzosgott és a hangja rekedt suttogásba fulladt.

— Senkit se láttam, sir. Se az előszobában, se a folyosón.

— Ismeri Miss Van Doorndt? — kérdezte Kennedy hirtelen.

— Hogyne sir! Pár hónappal előbb ők is itt laktak nálunk.

(Folyt. köv.)

Erdélyi Magyarság

Január 17.

Stabilizálják a dollárt

Washington jan 15.

Segall szenátor a szenátus bankügyi bizottságának elnöke törvényjavaslatot nyújtott be, amely felhatalmazza az amerikai kormányt, hogy egymillió dollár értékű ezüstöt vásároljon és szükség esetén ezüstdíjazott dollárbankjegyeket bocsásson ki.

A külföldi valuták ellenőrzésével megbízott főbiztos, Fred Kenp lemondott állásáról. Ez a lemondás nagy feltűnést keltett, mert Roosevelt elnök Fred Kenpet múlt év

májusában különleges megbízással nevezte ki a hivatal vezetőjévé.

Minden ellenkező cáfolattal szemben politikai körökben a legkomolyabban állítják, hogy Roosevelt elnök már a legközelebbi időkben nagyjelentőségű nyilatkozatot tesz a valutastabilizálás kérdésében. Az elnök bejelenti majd, hogy a dollárt véglegesen stabilizálják és pedig olyan bázison, hogy egy uncia arany árát 41 dollárban állapítsák meg.

Nem szüntetik meg a postamesteri állásokat

Oradea, január 14.

Az utóbbi időkben olyan hírek terjedtek el a vidéken, hogy a postavezérigazgatóság fel akar mondani az összes postamestereknek és helyüket postatisztviselőkkel kivanja betölteni. Az aggodalmat keltő hírekről megkerdeztünk egy beavatott egyéniséget, aki a következő felvilágosítást adta: Való az, hogy a posta vezérigazgatója azzal a gondolattal foglalkozott, hogy kicseréli a postamestereket mert ily módon akart helyet csinálni azoknak a tisztviselőknek, akiket Bucurestiben szándékozik leépíteni. A vezérigazgató felszólította a kerületi igazgatókat, hogy ebben a tervben hozzászóljanak és véleményük

ket közölje vele. Az illetékes szakemberek károsnak és keresztlivihetetlennek tartották a tervet és kijelentették, hogy a postaköltségeit erősen fokozná a postamester-tisztviselőkkel való kicserélése. A szerződéses postamesterek helyébe nyugdíjjogosult tisztviselők lépnének, ezek mellett szintén nyugdíjkepes szolgákat kellene tartani, ezek kívül házbért fűtést és világítást fizetni. Miután az eddigi értesülések szerint valamilyen véleményező szerv a postamesterek felváltásának terve ellen nyilatkozott, nem valószínű, hogy a vezérigazgatóság ötlete kivitelre kerüljön.

Stavisky is ennyit kapott volna?

Egyévi börtönre ítélte a francia semmitűszék Oustric bankárt

Párisban nagy a felháborodás az enyhe ítélet miatt

Páris január 14.

Amilyen felháborodással irtak a lapok az utóbbi napokban a néhány évvel ezelőtti kipattant utolsó nagy bankbotrány hősről, Oustric bankárról, ugyanolyan megdöbbenés fogadta a szombaton délután váratlanul kihirdetett semmitűszéki ítéletet amely mindössze egyévi börtönre ítélte a milliárdos csalások miatt vád alá helyezett bankárt. Oustric bankárnak aki társával, Gualinóval együtt közel másfél milliárd frankot csalt ki a francia kistőkésektől, az egyéves börtönbüntetésből alig két hónapot kell letöltenie, miután a kilenc hónapot és 23 napot kitevő vizsgálá

ti fogságot beleszámították a büntetésbe.

Oustric bankár, aki már az elsőfokú ítélet kihirdetésénél is szabadábon volt, azóta már régen ismét a bankszakmában levelekenykedik és jelenleg az egyik párisi bankintézet pénzügyi tanácsadója.

Az esti lapok a legnagyobb felháborodással írják a párisi semmitűszék jogerős ítéletéről és leszögezik, hogy ezektől a francia közvélemény joggal kételkedhet a nagyszámú nyilatkozataiban, amelyek folyton csak azt hangoztatják, hogy a bűnösök elvezették a büntetésüket.

A lopással gyanúsított kis szolga kálváriája

Lüzes vassal sütötték, telakasztották, sósheringet etettek vele és szomjazni hagyták

Satumare január 14.

Páratlan kegyetlenséggel elkövetett gyilkosságról érkeznek hírek a Sighetul-marmai-től mintegy öt kilométernyi távolságban fekvő és Csehszlovákiához tartozó Alsóapra községből. Siman Aurél ottani gazdálkodónak volt egy kis szolgája a tizenegy éves Orosz János, aki árva gyermek és így kereszte meg kenyerét. Röviddel ezelőtt Simanék azzal gyanúsították a kisfiút, hogy elloptott a házból négyszáz csehkoronát. Orosz János tagadta hogy látta volna a pénzt, de hasztalan esküdözött és fogadkozott, Simanék állították hogy a pénz csak a gyermek kezén tűnhetett el. Ezért aztán vallatásra is

fogták a fiút akit a legbarbárabb eszközökkel kínzottak. Betörték a bordáit, lüzes vassal égették az orrát, fejével lefelé felakasztották, sósheringet etettek vele és szomjazni hagyták. Az agyonkínzott gyermek jajgatásaitól már zúgott az egész község, amikor végre megjelent a csendőrség és megfékezte a vadállat módjára féktelenkedő Smant, annak apját és bátyját.

A szerencsétlen kisfiút, akit öt napig keresztlül vallattak ilyen középkori eszközökkel kórházba szállították, azonban még ott is szenvedett. A három Smant alakot a csendőrség csak nagynehezen mentette meg a parasztok kezeletétől, letartóztatva

Házassági szélhámosok bandája garázdálkodik Budapesten

Ha a férjjelölt könnyen hisz a „nagynéni”-nek. — Nem minden házassági apróhirdetés arany, amely fénylik

Budapest, január 15

Néhány hónappal ezelőtt fűtött a főkapitányság embereinek, hogy sok „kitűnő” házassági ajánlat szerepel a lapokban. Hol „sok százholdas elvált asszony” keres megértő férjet, hol „gyárigazgató egyetlen leányát” óhajtáná férjhez adni, hol pedig „csinos, fiatal és gazdag özvegy” keres újabb lelettársat.

Ugyanez ah elyzet a férfiak frontján is. Magános gazdálkodó, jól praktizáló orvos, nagyjövendelmű igazgató éppúgy keres-kutat hirdetés útján „megfelelő lelettárs” után mint ahogyan „meguntam az egyedül való életet” hirdetést közlő ur, aki független és gondtalan életet él: keresi szőke, barna, sovány karsu molett ifjú középkorú stb jellegzetességgű hölgyben leendő lelettársját.

A hivatásos házasságközvetítők ügyének!

Az ilyenfajta hirdetések jórésze magán hirdetés és nem az ismert házasságközvetítő irodák hirdetései, amelyeknek tulajdonosai természetesen mindent elkövetnek, nehogy olyan hirdetés ásson irodájának nevével napvilágot, amelynek tartalma nem fedl száz százalékgig a valóságot.

Legutóbb például a következő szövegű apróhirdetés jelent meg:

„Vidéki független harmincas szőke asszony férjet keres. 20 ezer pengő készpénzem, háromszobás berendezésem és pazar kelengyém van. Csak olyanok irjanak, akik szeretik a családi életet és 45 évesnél nem idősebbek. „Uriember legyen” jelígre kérem a leveleket”.

Nem lehet tudni hány levél-érkezett a csábító szövegű hirdetésre, de a sokszáz ha nem ezer között jelentkezett egy biztositársaság tisztviselője is, aki egyébként jogi doktor.

Levelére négy nap múlva ez a válasz érkezett:

„Igen tisztelt doktor ur!

Elhiheti hogy hirdetésemre szinte megszámlálhatatlan sok levél érkezett. Egyik kedvezőbb tartalmu mint a másikk és én mégis csak Önnek válaszolok.

Ne csodálkozzék ezen. Meg is írom mi késztet arra hogy pont Önnek irjak csupán. Az Ön levele a tizenharmadik. Én éppen ezért választom Önt, tisztelt uram hogy megmutassam: nem vagyok babonás sőt úgy érzem hogy a tizenharmadik szám nekem is Önnek is életünk boldogulását fogja jelenteni.

Nagynéném egyébként a jövő héten Pestre megy és ha Ön azonnal válaszolna megjelölhetné az időt és helyet, mikor érne rá nagynénemmel a továbbiakat tárgyalni. Tisztelettel:

Független szőke”.

Barátunk a körüti kávéházat jelölte meg az egyik délután 4 órájára, megfelelő ismertető jellel. „Én majd odamegyek és bemutatkozom, hogy a találkozás során kedves leendő nőmről beszélgezzünk”.

A kedves nagynéni.

Igy is történt. A nagynéni nagyon kedves volt. Nem is titkolta, hogy a vőlegényjelölt mindenben megnyerte tetazését és elmondta azt hiszi, hogy hugocskájának is feltétlenül meg fog felelni, mert huga csak reá hallgat hát ő természetesen a saját izólóe mellett tör lándzsát és így érzése semmi akadályá nem lesz adolagnak.

— Na és természetesen itt van az ő fényképe is! — szölt végül a nagynéni és mint a kártyás a nagy adut. nyújtotta át huga fényképét.

A fénykép egy valóban bájos, szőke hölgyet ábrázolt. Az arcáról csak úgy sugárzott az értelem, a jószág, a báj és intelligencia.

— Hü de csinos — gondolta magában a vőlegényjelölt — Ez igen!

És már lelki szemével látta az „édest” a „drágát” akit a Sors öfelsége a csodás véletlen folytán szerzett meg a részére.

Hat óra is elmúlt annyira elmerültek a beszélgetésben. A nagynéni fel is kejt már hogy elbucsuzzék és már abban is megállapodtak hogy a vőlegénynek a következő hét keddjén alkalma is lesz Vele személyesen megismerkedni.

— Én ugyanis most elutazom és amint otthon elintézem dolgaimat felhozom kedves

kis hugomat, hogy Önnek doktor ur bemutatthassam.

Barátunk már hátat fordított, hogy ki-menjen a kávéházból, amikor azt hallotta hogy a nagynéni felsőh jött:

Uj Furnirraktár!

Furnirok, exoták, lemezek Blíndek paneeler

legolcsóbb beszerzési forrása

Oradea, Strada Avram Iancu 10.

Kelemetlen valami ami kellemesre fordul

— Jaj Istenem, milyen kelemetlen! Kérem? A fiatalember hátrafordult:

— Parancsol valamit?

— Olyan kelemetlen. — mondta a nagynéni és zavarában lesütötte a szemét. Most jut csak eszembe, hogy tulköltekeztem. Haza kell majd táviratoznom, hogy külljenek vagy száz pengőt. Még vásárolnom is kell hugomnak egyetmást és a penzióban is fizetni valóm vanmég N o de nem baj, a pen-

zióban jól ismernek Akaratlanul szaladt ki belőlem az ijedtség. Isten vele doktor ur, a vizontlátásra.

— De bocsánat nagyságos asszony — dadogta zavartan a vőlegényjelölt — tiszteljen meg bizalmával és engedje, hogy felajánljom szolgálataimat. Végtelen boldoggá tenné ha azzal is bebizonyítaná, hogy izé — hogyis mondjam csak, rokonszenvesnek tart ha elfogadná hogy én segítsen ki.

Száz pengős kölcsön!

Szóval 100 pengőt adott „kölcsön” a fiatalember a nagynéni öngyűségének, akit természetesen azóta sem látott és aki után hiába érdeklődött abban a bizonyos penzióban, mert ott még a nevét sem hallották.

nemhogy valaha is még ott lakott volna.

És a fiatalember néhány napig gondolkozott a dolgon és csak azután jutott eszébe hogy hallatlan ügyességgel előadott szálhá-mosság áldozatává lett.

Szervezett banda?

Pontosan nem lehet tudni mennyire rug a hasonló tárgyú főjelentések száma a budapesti főkapitányságon. Az ilyen ügyekkel foglalkozó detektív csoport, mint értesülünk körülbelül 40—50 ilyen ügyben folytat bizalmas nyomozást.

A rendőrségen azt hiszik, hogy vaa-

mennyi szélhámososságot szervezett banda tagjai követik el, akik nemcsak a lapok „házasság” rovatát használják fel üzelmükre, hanem még házasság közvetítő irodák segítségét is igénybe veszik, amelyek természetesen szintén a rendőrséghez fordultak védelemért.

Szélhámososság csempész cikkek elhelyezésével

800 milliót keresett egy társaság azon, hogy tiltott cikkeket lopott be idegen emberek tulajdonába

Iasi, január 15

A Iasi monopolhivatal figyelmét felhívták arra, hogy Otrapa szállítási vállalat raktáraiban nagymennyiségű cigarettapapír található. A monopolhivatal közgei megállapították, hogy a bejelentés nem alaptalan és az ott talált csempészárut lefoglalták. A kihallgatások során azonban kiderült, hogy a szállítási vállalat tudomása nélkül jutott a csempészárú a raktárba és azt maga a feljelentő helyezte el ott.

A szorgosabb nyomozás rendkívül érdekes leleplezésül szolgált. Megállapítást nyert, hogy a feljelentést jól megszervezett társaság tagja készítette el, aki társaival

rendszeresen helyezett el csempészárut különböző raktárakban, hogy a monopol hivatal értesítése után a felfedezésért járó jutalomban részesüljenek. A társaság lengyelországi körökkel állott kapcsolatban és eddig 800 millió lejellel károsították meg az ártatlan embereket. A társaság vezető tagja, Sauermann letartóztatása után a börtönben öngyilkosságot kísérelt meg, felakasztotta magát, de még idejekorán észrevették tetét és levágták a kötélről.

5 oldal Erdélyi Magyarország Január 15.

Razzia volt vasárnap Oradeán

A belvárosban tartottak házkutatásokat és a főutvon-
lakon igazoltatták az embereket. -- Egy tegyvert és négy
öngyújtót a Körösből halásztak ki

Oradea, január 14
A rendőrség a térparancsnoksággal kar-
öltve tegnap is általános razziákat rendezett
csendőrök zár-
ták el a fontosabb utvon-
alakokat. A déli órákban a csendőr kor-
don a főútcán torkoló utcákat le-
zárta és a korzó közönségét is leigazoltatta.
Ezzel egyidőben hármazs patrulok járták be
a külsőbb utcákba és házakat és fegyver
után kutattak. A patrulok nagyon udvaria-
sak voltak és a lehető legtapintatosabban el-
intézték a dolgukat. Délután a moziból és
színházból jövő közönséget igazoltatták le.

A délután folyamán egyébként érdekes
jelenet játszódott le a felső Garasos-hid
szelében. Ott több járőrkész észrevette, hogy
a zajló Körösön

egy puska és több öngyújtó uszák.
Értesítették a tűzoltókat, akik sietve kiér-
keztek és fáradtságos munka után kihalász-
ták a fegyvert és az öngyújtókat. A rend-
őrség feltevése szerint a puska, olyan va-
laki dobta a Körösbe, aki elkészett a beszo-
l-gáltatással és a következményektől való fé-
lelmében szánta rá magát erre a megoldás-
ra.

Eden főpecsétőr képviseli Angliát a Nép- szövetség ülészakájának megnyitásánál

London, január 14.
Eden főpecsétőr vasárnap délelőtti eluta-
zott Genfben, hogy Angliát a népszövetségi
tanács ülészakájának megnyitásán képvisel-
je. Remélik, hogy sir John Simon külügymi-

niszter a jövő hét második felében ugyan-
csak elutazhatik Genfben, ahol minden való-
színűség szerint hasznos megbeszélést is
folytathat a francia és olasz miniszterekkel.

SPORT

Huszonöt gólt rugott a Nac két nap alatt

Szombat és vasárnap a Nac tucatjával záporozta
a gólokat a franciák kapujába

Páris, január 14.
Szombaton és vasárnap a NAC diadal-
mas csapata folytatta sikersorozatát. Szom-
baton Saint Naraibe mérkőztek és 10:1 a-
rányban lehengerelték a helyi csapatot. Va-
sárnap délután Vannesben, a vannesi kom-
binált ellen mérkőztek és 15:0 (4:0) arány-

ban győztek.

A mérkőzésről nem érkezett bővebb je-
lentés.

A NAC még három meccset játszik
Franciaországban és csak a jövő héten megy
Afrikába ahol előreláthatólag 8-10 mec-
set játszik.

Kikapott a magyar válo- gatott a németektől

Németország-Magyarország 3:1 (1:1). -- Titkos megsérült

Frankfurt, január 14
Frankfurt am Mainban óriási érdeklődés
mellett tegnap zajlott le a kilencedik német-
magyar labdarúgó mérkőzés. A meccset 45
éves ember nézte végig és azon az óriási bal-
szerencsével küzdő magyar csapat 3:1 (1:1)
arányban elvesztette a mérkőzést. A legna-
gyobb baj az volt, hogy a három napig tartó
eső használhatatlanná tette a pályát és a
játékosok minden lépésnél felbuktak. Meg-
 kell még említeni, hogy Titkos az első fél-
idő végén megsérült és kiállt. A németek

balhátvédje Struhl kulcsfontosságú törte. Har-
ringer német fedezet súlyos zúzódásokat
szerzett. Az első gólt a 17-ik percben Lach-
ner rugja be, de Polgár tizenegyesből egyen-
lít. A második félidő 10-ik percében Polgár
szerencsétlen öngóljával vezetéshez jutnak a
németek. Stuhl 40 méteres beküzdése csá-
varodik be Polgár fejről a kapuba és Háda
már későn nyúlt a labda után. A 25-ik per-
cbe Lachner berugja a harmadik gólt. A ha-
talmatlan balláb, lövés védhetetlen. A gól
után a magyarok kétségbeesett támadást
indítanak, de minden erőfeszítésük kárba
vesz. Környarány 9:3 a németek javára.

6 oldal

Erdélyi Magyarok

Január 14

Budapesti csapatok vasár- napi turaeredményei

Budapest, január 14
Kispest Fugeren vasárnap az ottani va-
logatottat 15:1 (6:1) arányban győzte le.
A Bocska Bueresben 4:0 arányú győzelme-
t aratott. A Nemzeti Luxemburgban az ottani
bajnoksággal a Spora FC-vel 3:3 (0:0)
arányban döntetlenül játszott.

Mandzsúria császár- rává kiáltják ki Pu-Yi köztársasági elnököt

London, január 14
Csang-Csungból érkező jelentés szerint
Pu Yit a mandzsú köztársaság elnökét, ja-
nuár 15-én, hétfőn mandzsú császárrá ki-
áltják ki. A császár megkoronázására mar-
cius elején kerül sor. A régi mandzsú dinasz-
tia advari méltóságai már a fővárosba ér-
keztek hogy a koronázáson teljesítsék törté-
nelmi szerepüket. Pekinget mandzsú ügy-
nökök lepték el akik az új császár udvar-
tartása részére emuochkat keresnek. Pu-Yi
bizalmas embereivel saját szerzeményű ödöt
küldött V. György angol királynak. Az ödöt
Pu-Yi maga is írta le. A császárság kikiál-
tásakor diplomáciai jegyzőkönyvet írtak alá
mely Japán Mandzsukkuóra gyakorolt befolya-
sát nagyobb mértékben kiterjeszti. Az
új császár 5 főnemesi rangot alapít a léte-
című a hercegi címig.

RADIOMŰSOR

KEDD

Bucuresti: 12: Gramofon 13: Hírek 13
és 15: Könnyű lemezek 17: Fanica Luca
zenekara 19: Előadás 19:20: Gramofon 19
és 45: Előadás 20: Dales 20:20: A rádióze-
nekar szimfonikus hangversnye 21: Előadás
21:15: A hangverseny folytatása 21 és 45:
Hírek.

Budapest: 6:45: torna után gramofon
9:45: Hírek, 10: Felolvasás. Közben: gra-
mofon 11:10: Nemzeti közí vizjelző szolgál-
12: Időjárásjelentés 12:05: Országos Postás
zenekar 12 és 30: Hírek 13:15: Idő- és vizá-
lásjelentés 13:30: Kolompár Laci és cigany-
zenekara 14:40: Hírek 16: Előadás 16:45:
Hírek 17: Magyar leányok rádió órája 18:
Gramofon 18:50: Francia nyelvelőke 19:20:
Engel Iván zongorázik 20: R. Simonffy Mar-
git verseket ad elő 20:30: A bécsi Operaház
énekkarának hangversnye 22:30: Hírek idő-
járásjelentés Majd: A m kir Operaház tag-
jaiból alakult zenekar.

APROHIRETÉSEK

Róna fényképész

műteremben
Oradea, Str. Alexandru 4., művészeti lev. lap
6 darab csak 70 lei.

LAKBESZERZŐDESI blanketták kap-
hatok Pásztor-cégnél. Pista Mihai Viteazul 4
Egy alig használt 320-as Haase (oszi-
rák) féle keletgép; egy 600-as Cateria
rendszerű csibe nevelővel jutányosan eladó.
Érkezni Oradeán, Francia-sor 12. csak ki-
zárólag délután 3-4 között.

UJSÁGÁRUSOKAT jó keresettel talál-
szunk Nagyvárad és több erdélyi város-
zére az Erdélyi Magyarság és Nagyvárad
Friss Újság árusításához. Csakis megbízha-
tó egyének jelentkezzenek a kiadhatóság

PÁSZTOR-NYOMDA, ORADEA